

Christopher West
Dobra novica o spolnosti in zakonu

Naslov izvirnika : Good news about sex and marriage:
answers to your honest questions
about Catholic teaching

© Christopher West and the Archdiocese of Denver

© za slovensko izdajo : Družina d. o. o.

Zbirka : Božje okolje

Uredil : Marjan Pogačnik

Izdaja : Prvi natis

Prevedla : Ana Vogrinčič

Jezikovni pregled : Marija Bratina

Oblikovanje naslovnice : Benjamin Štefe

Tehnični urednik : Robert Debevec

Fotografija na naslovnici : Tamino Petelinšek

Grafična priprava : Brane Beno, Družina d. o. o.

Izdala in založila : Družina d. o. o.

Odgovarja : Tone Rode

Tiskano : v Sloveniji

Naklada : 1.500 izvodov

Ljubljana 2010

Več informacij o knjigah založbe Družina najdete na:

www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-447

27-1:613.88

27-452

173.1

WEST, Christopher, 1969-

Dobra novica o spolnosti in zakonu : odkrita vprašanja in odgovori
o katoliškem učenju / Christopher West ; [prevedla Ana Vogrinčič].

- 1. natis. - Ljubljana : Družina, 2010

Prevod dela: Good news about sex and marriage

ISBN 978-961-222-816-3

253112064

Christopher West

Dobra novica
o spolnosti
in zakonu

*Odkrita vprašanja
in odgovori o katoliškem učenju*

Ljubljana
2010

Uvod

»Človek ne more živeti brez ljubezni. Sam sebi ostane nerazumljiv; njegovo življenje je brez smisla, če v njem ni ljubezni, če ne najde ljubezni in si je ne prisvoji, skratka, če ljubezni ni deležen. Prav zaradi tega šele Kristus Odrešenik [...] popolnoma razodene človeka človeku.«

Papež Janez Pavel II.¹

V času mojega odraščanja v katoliški družini v 70. in 80. letih prejšnjega stoletja se mi je zastavljalo veliko vprašanj in ugovorov glede cerkvenega učenja o spolnosti in zakonu. Ko so se temu pridružili še hormoni, je vse, kar sem se naučil o »čistosti pred poroko«, izpuhtelo v zrak. Vendar je moje spolno vedênje v naslednjih letih pustilo posledice.

Na začetku študija sem bil globoko in boleče zbezan glede svoje spolne istovetnosti. Nisem mogel zanikati dejstva, da je bilo za velik del te bolečine in zbezanosti krivo moje razumevanje in vedênje na področju spolnosti. Razuzdano življenje v študentskem naselju je samo še povečalo nesmiselnost vsega skupaj.

Zgodbe o »osvojenih trofejah«, ki smo si jih pripovedovali bruci (in so bile nedvomno pretirane), so mi vedno bolj dajale misliti, kakšnih grdobij so sposobni moški. Za vsako »trofejo« je stala ženska, ki je bila izrabljena in zavržena.

Vse skupaj je doseglo vrhunec, ko sem bil nekega večera v študentski sobi priča posilstva med zmenkom. (Mimogrede, to je bila katoliška ustanova.) Ta izkušnja me je pregnala: kako lahko moški obravnava žensko zgolj kot stvar za svojo spolno zabavo? Toda bolj ko sem se o tem spraševal v

zvezi z dogodkom, ki sem mu bil priča, bolj sem se zavedal, da moram isto vprašanje postaviti sebi.

Nikoli nisem nikogar posilil, sem si mislil. Vendar, ali sem dosti drugačen od tistega fanta po tem, kako v svojih mislih in ravnanju obravnavam ženske? Ali tudi sam ne izkoriščam svojih deklet zgolj za lastno zabavo? Ko sem bil končno pošten sam s sabo, sem moral priznati, da nisem veliko boljši od fanta, ki je posilil svoje dekle.

V tem obdobju globokega preiskovanja samega sebe sem postal jezen na Boga. »Ti sam si moškimi dal hormone!« sem vztrajal. »Vendar kaže, da mene in vse, ki jih poznam, spravljajo v same težave. Kaj naj počnem z njimi? Hočem izvedeti resnico! Zakaj pravzaprav gre pri vsej tej zadevi s spolnostjo? Kaj pomeni biti moški?«

S to molitvijo se je začelo moje iskanje resnice o spolnosti. Kristus je rekel: »Iščite in boste našli!« (Mt 7,7). In sem iskal.

Naj skrajšam dolgo zgodbo in povem samo, da sem nazadnje odkril besedila papeža Janeza Pavla II. To je bil človek, ki je na novo premislil in na novo predstavil cerkveno učenje o spolnosti in zakonu, pri čemer je pokazal prodorno razumevanje in veliko izvirnost. Njegovo delo je pripravilo teren za novo »spolno revolucijo«, ki obeta tisto, kar njeni predhodniki ni uspelo: resnično izpolnitev želje, ki je gonilo nas vseh – da bi ljubili in bili ljubljeni.

Prispevek Janeza Pavla II. k cerkvenemu učenju o spolnosti in zakonu je pravzaprav tako obsežen, da dve tretjini vsega, kar je Cerkev kdaj rekla o tej temi, prihaja iz obdobja njegovega papeževanja. Kljub temu pa je njegovo delo povprečnemu katoličanu praktično nepoznano. Ko bodo njegovi premisleki doživeli priznanje, ki jim gre, bo svet videl obnovo zakona in družine ter graditev resnične kulture življenja. Mislim, da bo to nova pomlad, o kateri je tako pogosto govoril.

Nikomur se ni treba bati globoko in iskreno pogledati v svoje srce ter priznati izkrivljenosti in zmede, ki jih tam najde, *ne glede na to, kakšne so*. Vsi jih nosimo v sebi. Vendar nobena izkrivljenost, nobena zmeda o naši moški in ženski identiteti ne sega globlje od Kristusovega križa. Edina tragedija je, če nočemo priznati, da so to izkrivljenja, ter jih iz strahu pred križem poskušamo »normalizirati«.

Gospod, kot moškega/žensko si me ustvaril z razlogom. Pokaži mi pomen moje spolne identitete in mi daj milost, da se ne bom bal priznati, kako daleč od tega sem mogoče. Poznaš me bolje, kot poznam samega sebe. Poznaš moje boje, moje najgloblje strahove, moje rane, moje grehe. Korak za korakom me vodi, da bom vedno bolj postajal moški/ženska po tvoji podobi. Izročam ti vse, kar sem, in ti zaupam, da boš v polnosti dokončal delo, ki si ga začel v meni. Amen.

1. Naš župnik je rekel, da Cerkev uči, da si lahko homoseksualec, ne smeš pa tega živeti v praksi. Ali ni to protislovje?

Zdi se mi, da je duhovnik govoril o smiselnem razlikovanju, ki ga Cerkev dela med istospolnim *nagnjenjem* ter istospolnim *vedenjem*. Le redkokdo, ki se šteje za homoseksualca, bi dejal, da si je to sam *izbral*. Ker si istospolne usmerjenosti ne izberemo sami, ni greh sama po sebi. Vendar to ne pomeni, da je prav, da jo uresničujemo.

V tem ni nobenega protislovja. Alkoholiki imajo neurejeno željo po pijači. Kdor se prenažeda, ima neurejeno željo po hrani. Te želje same po sebi niso greh, vendar to ne pomeni, da je dobro, da jih uresničujemo.

Kljub temu moramo še malo bolj pojasniti izjavo tega duhovnika. Najprej, kot se najpogosteje razume v necer-

kvenem okolju, izjava »sem gej« (ali »sem lezbijka«) navadno pomeni: »Takšen sem se rodil. Takšen bom ostal in tako nameravam živeti.« Kljub vsemu, kar nas želi prepričati progejevka propaganda, nihče *ni* homoseksualec. Se pravi, nihče ni *ontološko* (v svojem bitju) istospolno usmerjen.

Ker živimo v padlem svetu, je homoseksualnost stvarnost, s katero se mora marsikdo soočiti, toda takšna privlačnost ne more nikoli opredeliti tega, *kdo* ta oseba *je* v samem bistvu svoje identitete. Res je, da je lahko identiteta osebe ločena od njene spolnosti. Vendar se *spolna identiteta* nanaša na to, da smo ustvarjeni kot *moški* ali kot *ženska*.

Pomen naše spolne identitete je neločljivo povezan z našim dopolnjujočim se klicem k življenju podarjajočemu občestvu po božji podobi. Izvirni greh je ta klic v vsakem izmed nas na tak ali drugačen način zameglil. Vendar pa ni spremenil dejstva, da nas je tako ustvaril Bog.

Kot smo že vse doslej ugotavljali, je telo razodetje osebe. Zaradi poročnega pomena telesa lahko sklepamo, da je vsaka človeška oseba ontološko usmerjena k *nasprotnemu spolu*. To je očitno razvidno iz tega, kako je Bog ustvaril naša telesa.

Če kdo izkuša močno privlačnost do istega spola, bi to bolj kot »spolno orientacijo« lahko opisali kot »spolno dezorientacijo«, saj se odmika od naravnega, od Boga danega dopolnjevanja med spoloma. Naj povem še enkrat, glede na to, da ljudje po navadi »odkrijejo«, da jih privlači isti spol, in si ne izberejo tega sami, s to »dezorientacijo« ni povezana nikakršna moralna krivda. Vendar se je pomembno zavedati, da je istospolna usmerjenost sama, kot jo opisuje Cerkev, »objektivna neurejenost« v tem, da se ne sklada z izvirnim *redom*, ki ga je ustanovil Bog.¹⁵⁸

Če se vrnemo k osnovnemu vprašanju, vidimo, da zavraja, kdor trdi: »Cerkev uči, da je v redu, če si homoseksualec.« Če rečemo, da nekaj samo po sebi ni greh, še ne pmeni, da

je tudi »v redu«. To nas lahko vodi k napačnemu sklepu, da je homoseksualna usmerjenost nevtralna ali celo dobra. Če bi bilo tako, potem bi bilo res protislovno trditi, da je ureničevanje takih želja nemoralno. Toda takšna usmerjenost ne more biti nevtralna, še manj dobra, ker je usmerjena k moralnemu zlu – homoseksualnemu vedenju.¹⁵⁹

Ker smo padla človeška bitja, nas privlačijo številne stvari, ki so moralno slabe; homoseksualno vedenje je samo ena izmed takšnih stvari na zelo dogem seznamu. Kot smo že omenili, se takšna privlačnost imenuje *poželjivost*. Izhaja iz greha in zapeljuje h grehu, vendar sama po sebi še ni grešna. Je le danost znotraj našega padlega stanja.

Vendar prav zato, ker poželjivost prihaja od greha in k njemu vodi, ni »v redu«. Poklicani smo, da jo premagamo – naj se izraža kot istospolna privlačnost ali naurejena privlačnost do nasprotnega spola ali kot neurejena želja po hrani ali pijači.¹⁶⁰

Tako kot vsi drugi so ljudje s homoseksualnim nagnjenjem poklicani, da živijo čistost; se pravi, da so poklicani, da izkusijo odrešenje svoje spolnosti, tako da v svojem življenju vsak dan bolj posvojijo Kristusovo delo odrešenja (prim. 4. poglavje, vprašanje 12). Nedvomno je istospolno nagnjenje posebno težak križ. Vendar je z nami vedno božja osvobajajoča milost, ki nam pomaga živeti v skladu z njegovim izvirnim načrtom ljubezni. Zato je cerkveno učenje o spolnosti, skupaj z njenim učenjem o homoseksualnosti, dobra novica.

2. Kaj bi bilo lahko narobe s tem, če se ljubita dve osebi istega spola? Če je Bog ljubezen, to ne more biti narobe.

Prav imate. Ljubiti ni nikoli narobe. Na težavo pa naletimo, ko hočemo svoje razumevanje ljubezni projicirati na Boga. Pravilno je ravno nasprotno. *Bog je ljubezen* (1 Jn

Poklicani, da bi ljubili, kakor ljubi Kristus

Večkrat so naju nagovorile Zgodbe iz Narnije (C. S. Lewis), v katerih preprosti in nedolžni otroci iz realnega sveta »skozi vrata stare omare« vstopajo v drug, pravljичni svet, v katerem postanejo princi in princeze. Odrasli zaradi vpetosti in vklenjenosti v svoje predstave o življenju tja ne morejo.

Podobno je z razmišljanji Janeza Pavla II., ko spregovori o smislu človekovega obstoja, o njegovi spolnosti ter o tem, da je človek poklican, da bi ljubil, kakor ljubi Bog. Za sodobnega človeka, ki živi v svetu odtujenosti od samega sebe, sočloveka, narave in Boga, v svetu vklenjenosti v okove racionalizma in individualizma, so papeževa razmišljanja prav tako podobna zgodbam iz neke »oddaljene, zdavnaj pozabljene dežele«. In bralcu se nujno zastavljajo vprašanja: kako vstopiti v to deželo, kako spoznati njen jezik in razumeti življenjska načela, ki v njej vladajo, kakšen je kralj te dežele, ki tako presega vse, kar danes doživljamo ...? O velikem papežu Janezu Pavlu II. Christopher West pravi: *»Ni pretiravanje, če rečemo, da v katoliški vzgoji vlada kriza. V odgovor na to krizo je Bog blagoslovil Cerkev s papežem, ki je /.../ Cerkvi prinesel pogled na dostojanstvo in pomen človeškega telesa in spolne združitve, kakor ga ni oblikoval še nihče pred njim.«*

V svojih knjigah Christopher West za nas »prevaja« misli Janeza Pavla II. in v nekem od svojih nagovorov z velikim navdušenjem pripoveduje, da (kljub človekovemu padcu – izvirnemu grehu) v najglobljem kotičku srca vsakega človeka pod pepelom njegovih predstav in miselnih vzorcev o življenju tli »iskrica iz raja«, ki komaj čaka, da bi se znova

vnela in zagorela v vsej svoji moči. Ta iskrica je Božje življenje v nas, je tisto najgloblje hrepenenje po Ljubezni, ki je bilo položeno v naše bitje – v naše telo in duha, ko je Bog v nas dahnil svojega Duha, Duha ljubezni in življenja (1 Mz 2,7). Tako more človek, posebno tisti, ki veruje v učlovečenega in utelešenega Boga, Jezusa iz Nazareta, zaradi te iskrice, ki tli globoko v njegovem srcu, med prebiranjem knjige *Dobra novica o spolnosti v zakonu* zaslutiti, da se mu po besedah Janeza Pavla II. »približuje Božje kraljestvo« (Lk 10,9). Saj nas nagovarja, ko pravi: *»Smisel zakona v tem življenju je, da nas usmerja v nebesa, kjer bomo vso večnost praznovali Jagnjetovo svatbo, svatbo Kristusa in Cerkve. To je najgloblje hrepenenje človeškega srca – živeti v večnem zanosu ‚poročne‘ zaupnosti s samim Bogom.«*

Za naju je zato knjiga *Dobra novica o spolnosti in zakonu* najprej klic k spreobrnjenju. Ob njej sva spoznala, da so najine predstave o spolnosti izkrivljene, da jih prekriva debela plast pepela posvetnosti, ki se je v nama nakopičila zaradi desetletja trajajoče hotene ali nehotene izpostavljenosti vplivom spolne revolucije. Če danes odpremo časopise, revije ali splet ali se ozremo po obcestnih panojih, prižgemo televizijo in si ogledamo na videz preproste reklame za kozmetične izdelke, vidimo, kako je zlorabljeno tisto, kar je v Božjih očeh najbolj sveto – spolnost. Zaradi vsega tega sva morala spoznati, da najprej potrebujeva »kopel prerojenja in prenovitve po Svetem Duhu« (Tit 3,5) – kopel prečiščenja in ozdravljenja najinih pogledov in najinih miselnih vzorcev v zakramentu ozdravljenja, sveti spovedi.

Postalo nama je jasno, da je izguba smisla bivanja oz. bivanjska praznina, ki danes v Sloveniji ni redok pojav, saj je naša lepa dežela, naš raj pod Triglavom, v svetovnem vrhu po samomarih, pri mnogih ljudeh posledica napačne, izkrivljene predstave o spolnosti. Ljudje dobesedno izgubljajo sami sebe, izgubljajo svoje bližnje ... Koliko družin med

nami vsak dan umira, koliko je otrok s slabo samopodobo, otrok, ki v sebi nosijo neozdravljive rane družinskih agonij! Zakaj? Pri iskanju izpolnitve prej omenjene bivanjske praznine ljudje zavestno ali podzavestno zgrešijo cilj, saj se prevečkrat in prehitro zadovoljijo s ponaredki in resnične Ljubezni ne najdejo. Razočaranje nad nadomestki, ki ne morejo zadovoljiti, marsikdaj postane usodno, zato je depresija, ki se večkrat tragično konča, neizbežna.

Z vso odgovornostjo trdiva, da sva odgovor na človekovo iskanje smisla in njegovo hrepenenje po Ljubezni našla v pričujoči knjigi. Zavedava se, da je ta odgovor tesno povezan z vprašanjem naše vere. Po Christopherju Westu nas Bog najprej vabi k spreobrnjenju srca. Takole pravi: *»Govorimo o potrebi po globokem preoblikovanju srca, od tega, da ljubimo, kot ‚ljubi svet‘, do tega, da ljubimo, kakor ljubi Kristus. Pod vsemi našimi izkrivljenimi spolnimi izrazi (in predstavami; op. piscev uvodnika) se skriva nekaj pristnega, kar moški in ženske iščejo. To je ljubezen, telesna bližina, intimnost, veselje in užitek, z eno besedo – sreča.«* Zavedava se, da je ta ideal, ta sreča oziroma ta standard – da bi ljubili, kakor ljubi Kristus –, ki ga v knjigi **Dobra novica o spolnosti in zakonu** predstavlja Christopher West, tako visok, da presega vsako človeško sposobnost. Ali z drugimi besedami: če hoče kdo ta ideal doseči z lastnimi močmi, zanj kmalu postane *»breme, ki mu je vsiljeno od zunaj (Cerkev) in ga je težko, če ne celo nemogoče nositi. Takšen občutek je praktično neizogiben, dokler ne srečamo Kristusove osebe tako, da nam spremeni življenje.«*

Za naju kot zakonca in za vsakega posebej pomeni srečevanje s Kristusovo osebo – po osebni in zakonski molitvi, branju Božje besede in udeležbi pri Jagnjetovi gostiji – privilegij in priložnost za nenehno spreminjanje srca, pomeni nenehno izročanje samega sebe, svojih slabosti, padcev in nemoči v njegovo usmiljeno srce, pomeni novo upanje,

pomeni osvobajajoče Jagnjetovo »snubljenje«, ki vsakega posebej vabi z besedami: »Hrepenim po tvoji bližini, hrepenim po večnosti s teboj. Se hočeš poročiti z menoj? Mi dovoliš, da te pripravim in usposobim za svojo nevesto, da te prečistim in nahranim s svojim telesom in krvjo, da te osvobajam, branim, zavarujem in vodim, da ti dajem svojega Duha, da prebivam v tvojem srcu – da sem živ in dejaven v tvojem srcu ...? Mi dovoliš? Vse to je namreč priprava na najino svatbo. Hočem, da postaneš zame čista in brezmadežna nevesta, s katero se želim poročiti. Hočem te ozaljšati s krepostmi, s sadovi Duha, z mirom in s čistostjo, s čistostjo misli, motivov, hrepenenja in želja ... Takšno te želim imeti! Na to pot te vabim! To je moja ženitna ponudba. Jo sprejmeš?«

Zavedava se, da bova morala to knjigo vedno znova prebirati, da bo postala del najinega vsakdanjika. Zato želiva k prebiranju te knjige povabiti tudi vas, spoštovani prijatelji, in znova povzemava besede Christopherja Westa: *»Komu je ta izziv namenjen? Moškim in ženskam, ki ostajajo sužnji svoje šibkosti? Ne! Namenjen je moškim in ženskam, ki jih je moč križa osvobodila, da morejo ljubiti. Ne jemljimo križu njegove moči, ampak verujmo evangeliju. Verujmo, da je v Kristusu resnična ljubezen – tista, ki je smisel našega bitja in obstoja – mogoča. To je oznanilo, ki ga Cerkev nikoli ne neha oznanjati vsakemu moškemu in vsaki ženski.«*

Prepričana sva, da je prav v tem bistvo nove evangelizacije in da smo k temu povabljeni vsi, ki verujemo v ime Jezusa Kristusa. Naj nas pri tem vodijo besede apostola Pavla, ki pravi: *»**Dolžnik sem, tako Grkom kakor barbarom, tako modrim kakor neumnim, zato sem pripravljen, kar zadeva mene, ponesti evangelij tudi vam, ki živite v Rimu. Ne sramujem se evangelija, saj je vendar Božja moč v rešitev vsakomur, ki veruje, najprej Judu in potem***

Grku. V njem se namreč razodeva Božja pravičnost, iz vere v vero, kakor je zapisano: Pravični bo živel iz vere» (Rim 1,14–17).

*Vilma in Dani Siter,
voditelja programov za zakonce in družine
v okviru gibanja Družina in Življenje*

Kazalo

<i>Uvod</i>	5
1 Velika skrivnost	9
<i>Polaganje temeljev</i>	
2 Kdo to pravi?	27
<i>Cerkvena avtoriteta in druga uvodna vprašanja</i>	
3 Čemu pravite »da«?	43
<i>Osnove cerkvene poroke</i>	
4 Kaj storiti, preden rečemo »da«	67
<i>Čistost zunaj zakona</i>	
5 Naš »da« poročnim obljubam	95
<i>Čistost v zakonu</i>	
6 Naš »ne« poročnim obljubam	121
<i>Kontracepcija</i>	
7 »Da«, vendar ne tako, kot hoče Bog	157
<i>Umetna oploditev</i>	
8 Ko »da« ni mogoč	175
<i>Istospolno nagnjenje</i>	
9 Reči »da« samo Bogu	193
<i>Spolnost in poklic celibata</i>	
<i>Opombe</i>	205
<i>Poklicani, da bi ljubili, kakor ljubi Kristus</i>	219